

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)

[Downloads \(/downloads\)](/downloads)

[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)

[Over ons \(https://www.onroenderfgoed.be/over-ons\)](https://www.onroenderfgoed.be/over-ons)

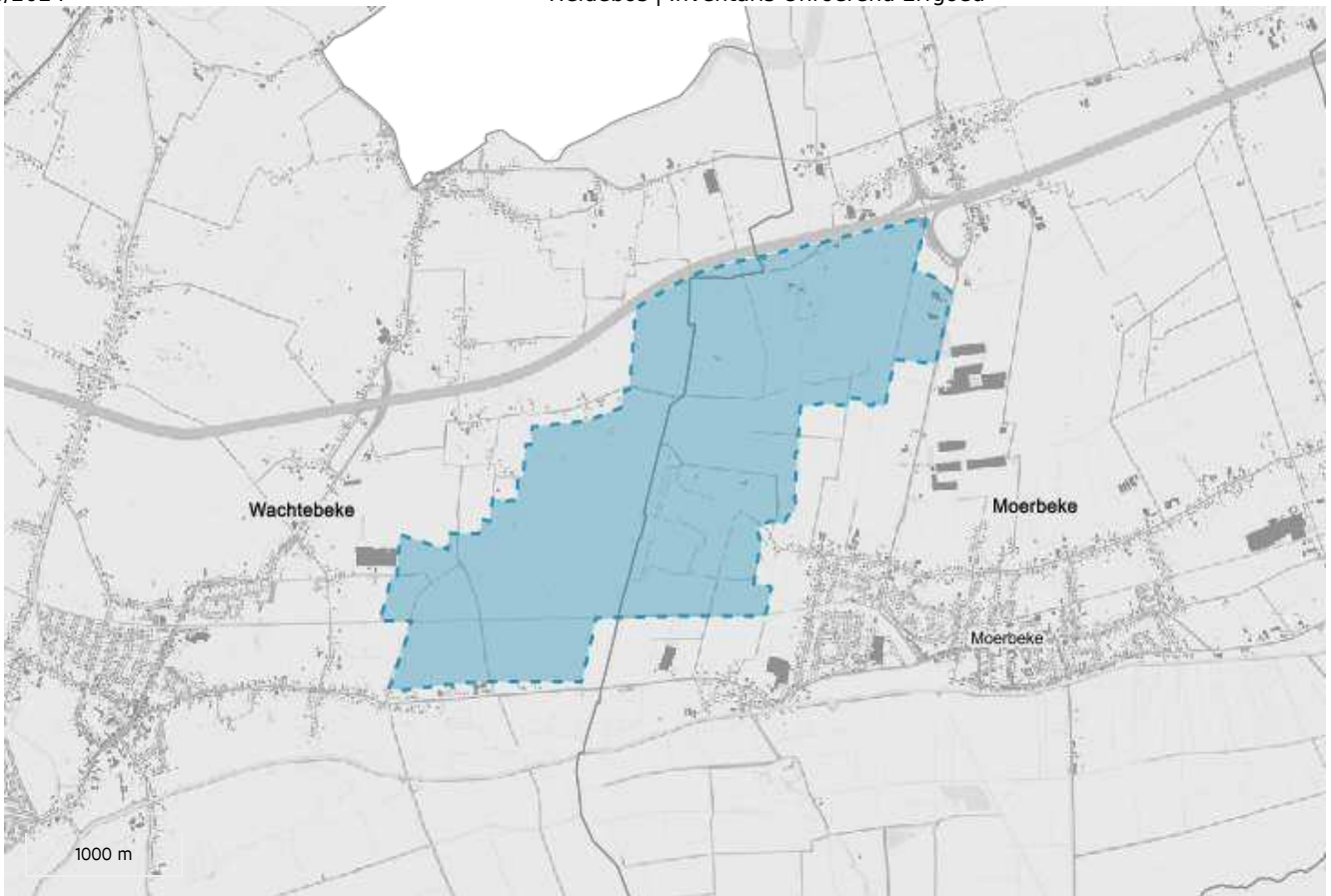
[MENU](#)

ERFGOEDOBJECT

Heidebos

landschappelijk geheel

ID: 135191 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135191>

Juridische gevolgen

- omvat de aanduiding als beschermd monument Spaans Fort Francipanie met omgeving (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/8877>)
Deze bescherming is geldig sinds 07-06-1996

Gemeente

Moerbeke, Wachtebeke

Deelgemeente

Moerbeke, Wachtebeke

Straat

Onbepaald

Locatie

Moerbeke (Moerbeke), Wachtebeke (Wachtebeke)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

5 045 073m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: [agrarische landschappen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2103\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2103), [dekzandruggen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2031\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2031), [dreven \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/128\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/128), [forten \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/141\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/141), [gemengde bossen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1845\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1845), [glacis \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1189\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1189), [graslanden \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1910\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1910), [heiden \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1914\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1914), [kanalen \(infrastructuur\) \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/213\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/213), [loofbossen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1843\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1843), [naaldbossen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1844\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1844), [spoorwegbeddingen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/396\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/396)

Inventarisatie ankerplaatsen Landschapsatlas 2001

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1101> (inventarisatie: van 01-11-2000 tot 28-02-2001)

Beschrijving

Het Heidebos bevindt zich op de grote dekzandrug van Maldegem-Stekene, tussen Moerbeke en Wachtebeke. Het reliëf wordt er gekenmerkt door de aanwezigheid van een duintopografie met hoogten bestaande uit stuifzanden. De niveauverschillen met de dekzandpannen zijn van de orde 3 à 4 meter. De droge, hogere gedeelten waren te onvruchtbaar om in het vast landbouwareaal te worden opgenomen.

Sinds de 18de eeuw zijn deze oorspronkelijk extensieve graaslanden actief bebost. In de 19de eeuw werd vooral naaldbos aangeplant, wat nu nog het landschapsbeeld typeert. Verkavelingen voor woningbouw hebben het bosbestand aangetast. De nattere gedeelten, samenvallend met de

dekzandpannen, worden gekenmerkt door een mozaïek van akkers en weiden met resten van de oorspronkelijke perceelsrandbegroeiing (houtkanten en knotbomen). De percelering gaat uit van een complex van stroken en regelmatige blokken, deze laatste vaak door dwarsdelingen van stroken ontstaan. Dit contrasteert met het perceelspatroon van de beboste hoogten die gekenmerkt wordt door een 18de-eeuwse rationele verkaveling voor bosaanplanting. Door het veelvuldig voorkomen van sterk versnipperde partijtjes bos en door de weliswaar sterk uitgedunde restanten van de oude perceelsrand begroeiing, zijn de open ruimten in het landschap erg zeldzaam. De overgang tussen het bos en de akkers is, via een steilrandje, erg scherp. Het gebied wordt gestructureerd door het afwisselen van droge ruggen en welvingen (voornamelijk bos), met lager gelegen zandgronden (akkers en weiden). Dit verband is evenwel niet meer zo duidelijk als in de 18de eeuw. Waar de natte weilanden toen volledig onder weiland lagen, is dit weiland nu ook plaatselijk door bos vervangen. In dit boscomplex komt de adelaarsvaren veelvuldig voor.

Van het voormalige Fort Francipanie of 'Fort Francipany' blijven enkele resten over. Het fort dateert uit de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). De site is nu bebouwd met een onbewoond oud boerenhuis (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34304>) en een recente houten chalet die als woning (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34388>) dienst doet en voornamelijk met bossen omringd is. Fort Francipanie (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34303>) maakte deel uit van een Spaanse verdedigingslinie ten zuiden van Axel in het Zeeuws-Vlaams grensgebied. Het zou kort voor 1600 opgericht zijn (waarschijnlijk 1585), gelijktijdig met het grotere, Nederlandse Moerspuifort bij Zuiddorpe. In tegenstelling tot het Moerspuifort is het Francipaniefort altijd in Spaanse handen gebleven. Fort Francipanie is van het type vierhoekig hoger gelegen aarden verdedigingswerk met aanvankelijk dubbele walgrachten. De toegangsdreef begint bij de noordelijk gelegen Papdijk aan (ze wordt door de expresweg Knokke- Antwerpen onderbroken). De rij notelaars loopt parallel met de Parmavaart. Vanaf de Molenstraat tot de ingang van het fort ligt midden de noordelijke binnengracht een smalle lindendreef. De brede binnengrachten bleven bewaard, midden elke zijde zit een binnenwaartse knik. Het tracé van de oostelijke helft van de buitengracht is nog grotendeels afleesbaar uit de percelering en uit inzinkingen op het terrein met nog herkenbaar ravelijn aan de oost en zuidzijde. De westelijke helft van de buitengracht is nog steeds door de Parmavaart gevormd. De opgeworpen wal binnen het fort bleef voornamelijk aan de westelijke zijde bewaard. Binnen het fort werd waarschijnlijk in de loop van de 18de eeuw een hoeve opgericht waarvan het woonhuis bleef bestaan.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Bron: Ankerplaats 'Heidebos'. Landschapsatlas, A40014, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel. Auteurs: Van den Bremt, Paul (<https://id.erfgoed.net/auteurs/191>); Tack, Guido (<https://id.erfgoed.net/auteurs/601>); De Meirman, Reginald (<https://id.erfgoed.net/auteurs/634>); Vanmaele, Nele (<https://id.erfgoed.net/auteurs/80>)

Datum: 2001

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Moerbeke (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14182>)

Is deel van

Wachtebeke (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14181>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: *Heidebos* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135191> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135191>)
(geraadpleegd op 28 oktober 2024).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
[Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135191\).](/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135191)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))